

Sosiaaliturvakomitean kokous 8.6.2020

Etäkokous

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kokouksen juoksutus 1/2

- 09:00 1. Kokouksen avaus
- 09:05 2. Lyhyet esittäytymiset
- 09:30 3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Liite 1)
- 09:35 4. Uudistetun komitealaitoksen luominen (Liite 2)
- 09:50 5. Komitean viestintä
- 10:00 6. Komitean avoin ja yhteinen tietopohja

- 10:15 7. KESKUSTELU I

- 10:45 TAUKO

Kokouksen juoksutus 2/2

- 10:55 8. Sosiaaliturvan ongelmat: Ennakkotehtävien koosteet
(Liitteet 3 ja 4)
- 11:10 9. KESKUSTELU II
- 11:40 10. Syksyn kokoukset ja seminaarit: Puheenjohtajiston ehdotus
- 11:45 11. Varajäsenten osallistuminen (Liite 5)
- 11:50 12. Tiimeri-työtilat
- 11:55 13. Muut asiat
- 12:00 14. Kokouksen päättäminen

Uudistetun komitealaitoksen luominen

Pasi Moisio

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**”Emme ole aloittamassa isoa uudistushanketta,
vaan luomassa uudistettua komitealaitosta”**

Tavoite

- Sosiaaliturvan rakenteellinen ja toiminnallinen uudistaminen pitkällä aikavälillä
- Tiedon lisääminen sosiaaliturvasta sekä yhteiskunnallisen keskustelun käyminen sosiaaliturvan arvovalinnoista
- Sosiaaliturvauudistus valmistellaan avoimella ja uudistuneella parlamentaarisella komiteatyöllä

Komiteatyön periaatteet

- Ratkaisukeskeisyys
- Tutkimusperusteisuus, tosiasioihin perustuva rakentava dialogi
- Riittävä parlamentaarinen yhteisymmärrys
  - tilannekuvasta, ratkaistavista ongelmista, tiekartasta, uudistamisesta
- Avoimuus ja uudistuksessa käsiteltävien aiheiden nostaminen julkiseen keskusteluun
- Riippumattomuus ja suhde hallitusohjelmaan

Komitean yhteistyö

- Komitean jäsenten kesken riittävä parlamentaarinen yhteisymmärrys
- Pysyvillä asiantuntijoilla tärkeä rooli tukea komiteaa sen pyrkiessä yhteisymmärrykseen ratkaistavista asioista
- Jaostot ja komitea työskentelevät vuorovaikutuksessa keskenään, jaostot selvittävät ja tuottavat ratkaisuvaihtoehtoja komitealle
- Yhteistyö akateemisen tutkimusmaailman kanssa keskeisessä roolissa
- Osallistamme kansalaisia jo valmisteluvaiheessa

Komitean järjestäytymiskokous 20.4.

Uudistus alkaa tietopohjan rakentamisella ja ratkaistavien sosiaaliturvan ongelmien määrittelyllä

Tutkimus- ja arviointijaosto tekee esityksen tietopohjasta seuraavaan kokoukseen

Puheenjohtajisto kerää ja kokoaa näkemyksiä ratkaistavista ongelmista seuraavaan kokoukseen

Komitea kokoontuu 4-6 kertaa vuodessa, lisäksi 2 isoa avointa seminaaria vuodessa

Karkea työsuunnitelma

- A. Tietopohja** >> ensimmäiset aineistot kesäkuu 2020
- B. Ongelmien määrittely** >> alkanut 2020
- C. Ongelmien ratkaisut** >> alkaa 2021
- D. Suunnitelma uudistukselle** >> alkaa 2022
- E. Suunnitelman toteutus**

Komitean viestintä

Tuulia Nieminen

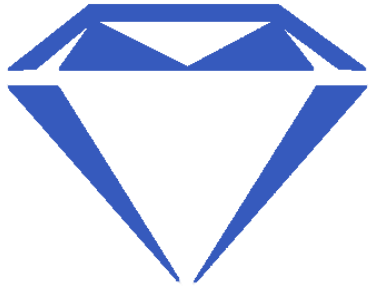
Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

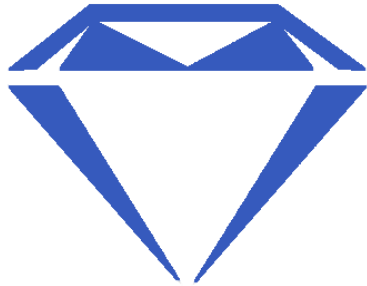
Viestintä

#sosiaaliturvauudistus #sosiaaliturva

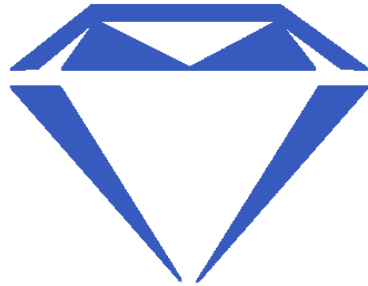
Avoimuus

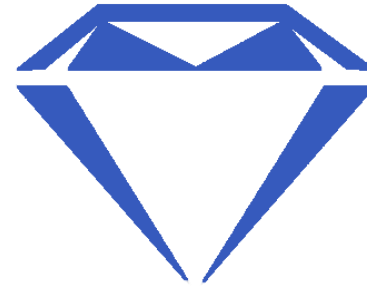
Kokonais-
kuva

Vuorovaikutus
ja
keskustelu

Ymmärrettävyys
ja
saavutettavuus

Komitean toimeksiannot: Tietopohjan rakenne ja Sosiaaliturvan yleiskuva

Essi Rentola

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Avoimen tietopohjan tavoitteet

- Kokoa ja jäsentää komitean päätöksenteon tukena olevaa tietoa, sekä varmistaa sen tieteellisen laadun
- Kuvaa päätöksien takana olevan tutkimusnäytön ja lähteet, ja tuo sen avoimeen julkiseen keskusteluun sekä akateemiseen arviointiin
- Tukee sisäistä ja ulkoista viestintää uudistuksen etenemisestä ja käsiteltävistä asioista
- Myös jaostojen tutkimusnäyttö ja lähteet tuodaan julkisuuteen, koska yhteiskunnallinen keskustelu on keskeinen osa valmistelua komiteatyössä

Tietopohjan kaksi osaa

- Kaikille avoin stm.fi/sosiaaliturvauudistus
- Tiimeri-työtilat avoin komitean ja jaostojen kesken
  - Tiimerissä olevat kokousaineistot julkaistaan kokouksen jälkeen tietopohjassa

Tietopohjan alustava rakenne stm.fi/sosiaaliturvauudistus

Suomen sosiaaliturvajärjestelmän kuvaus lakien ja tilastojen perusteella + historia

Sosiaaliturvan (ihmislähtöinen) tilannekuva

- Simulointi-tiimi: Visualisoidut esimerkkilaskelmat eri elämäntilanteissa ja perhetyypeissä
- Graafikko-tiimi: Etuuksien ja palvelujen visuaalinen kuvaus keskeisissä elämäntilanteissa
- Palvelujen kuvaus, käyttäytymisvaikutukset, ihmisten kokemukset

Uudistusvaihtoehtojen arvioinnit

- Kattava vaikutusarviointi
- Laskentamallit SISU, SOME, FINAGE, EUROMOD

Tutkimuskirjallisuus

Komitean omat muistiot, julkaisusarjat ym.

+ TIIMERI -työtila

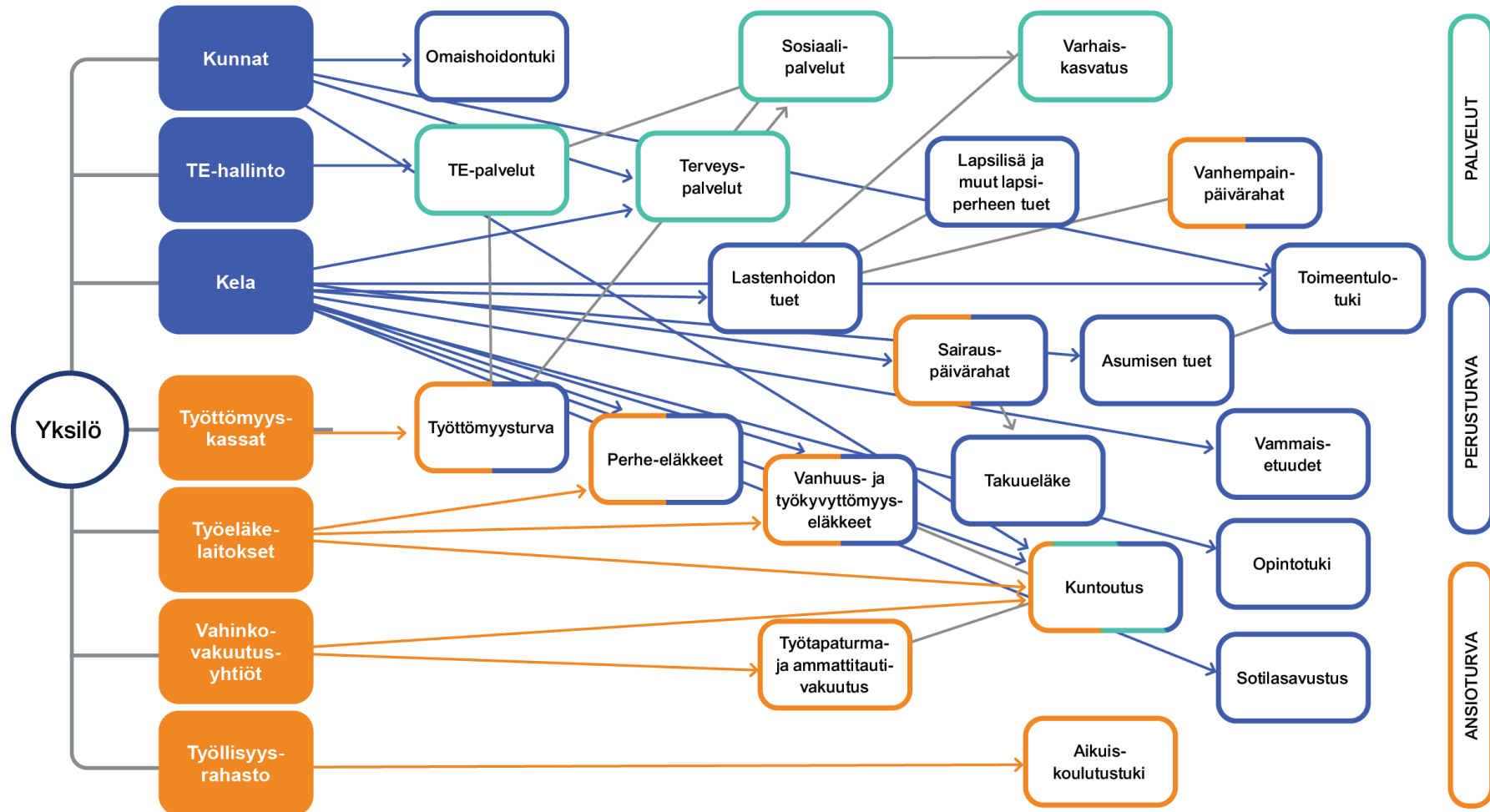
Suomen sosiaaliturvajärjestelmä

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sosiaaliturva Suomessa

Sosiaaliturvajärjestelmän rahoitus

Sosiaali- ja terveystalvelut

Rahoitettu pääasiassa kuntien veroilla, valtionosuuksilla sekä asiakasmaksuilla

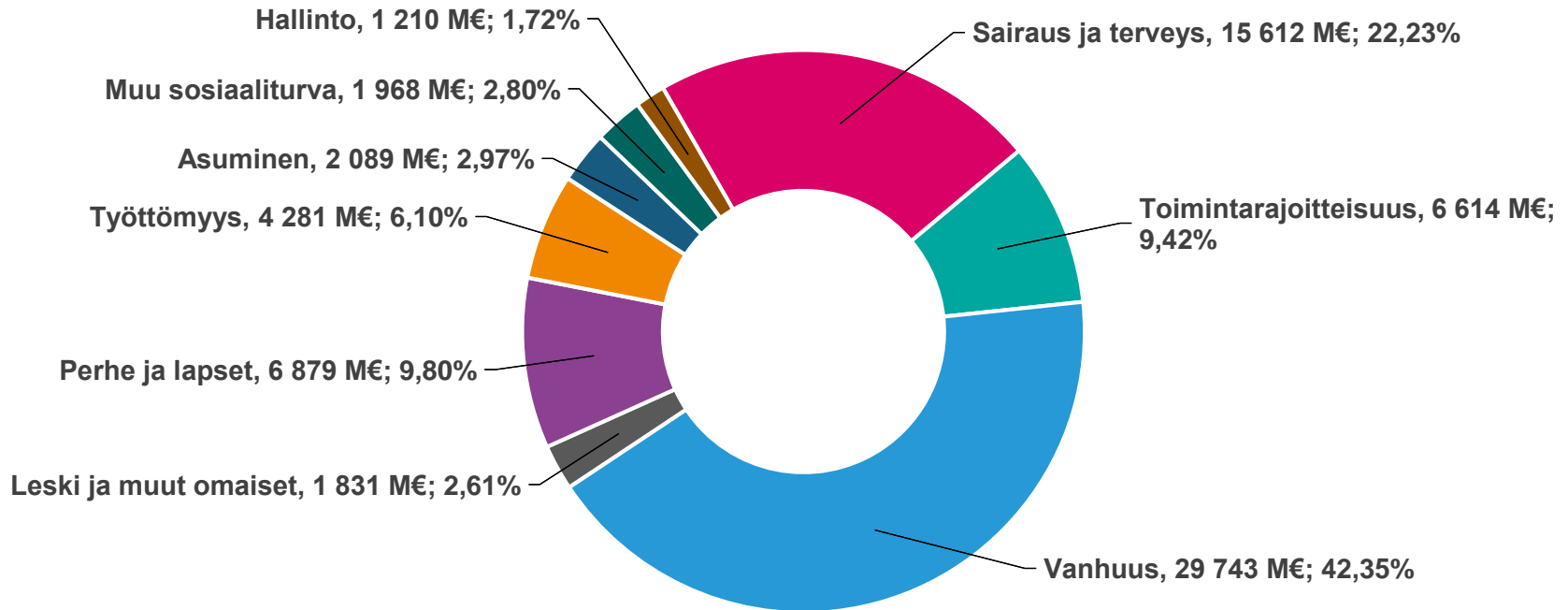
Ansioperusteiset etuudet

Rahoitettu pääasiassa vakuutusmaksuilla, joita maksavat työntekijät ja työnantajat

Perusturvaetuudet

Rahoitettu pääasiassa veroilla

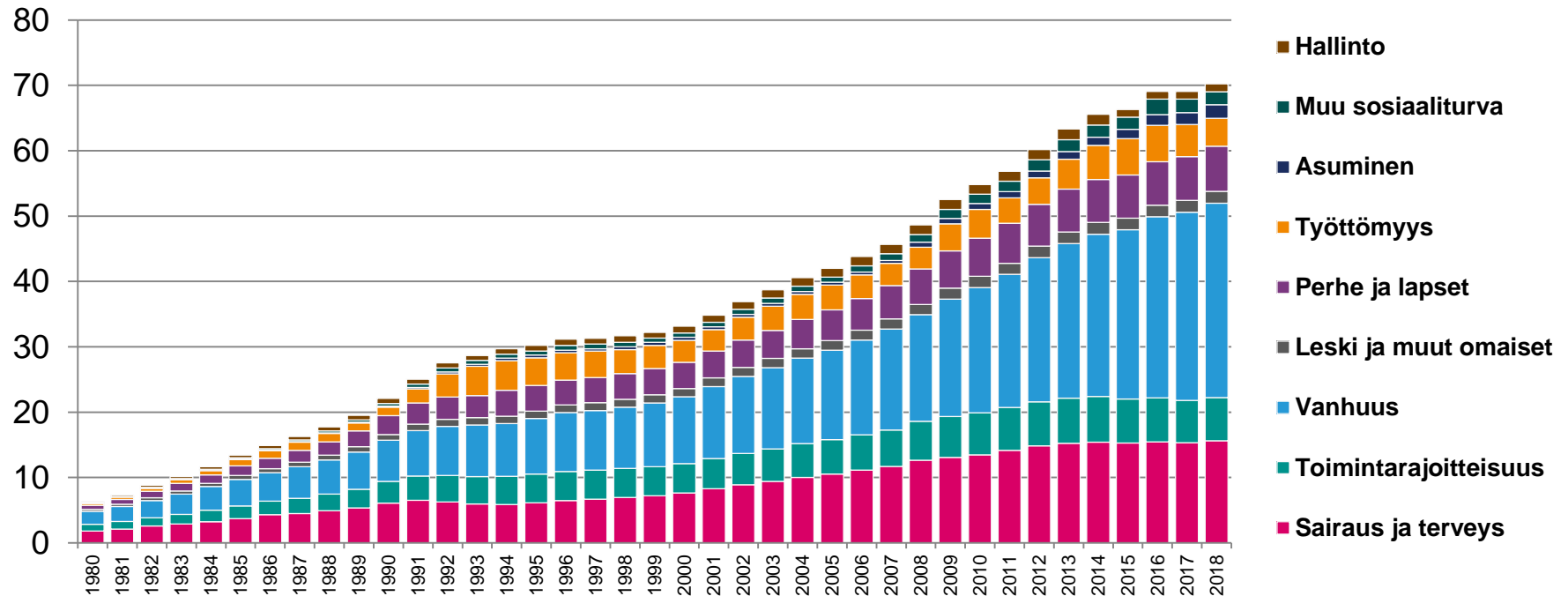
Sosiaaliturvan menot vuonna 2018, 70,2 miljardia euroa

*Tilastot sisältävät toimeentuloturvan, palvelut sekä hallinnon **ESSPROS-tilastoissa sosiaaliturvan Sosiaalimenoihin ei lasketa yksityisiä vakuutuksia, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja eikä sairausvakuutuksen omavastuita

Lähde: [ESSPROS-tilasto, Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos, Suomen virallinen tilasto \(SVT\)](#)

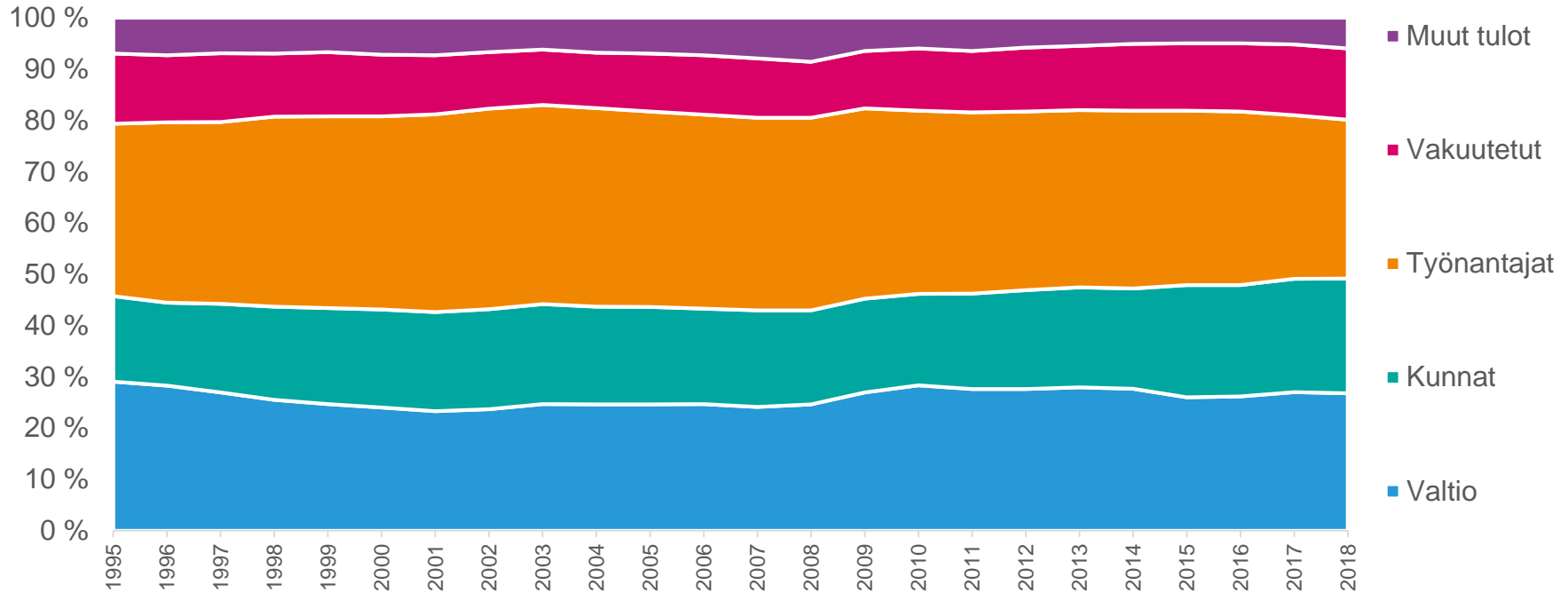
Sosiaaliturvan menot pääryhmittäin vuosina 1980–2018, miljardia euroa

*Tilastot sisältävät toimeentuloturvan, palvelut sekä hallinnon **ESSPROS-tilastoissa sosiaaliturvan Sosiaalimenoihin ei lasketa yksityisiä vakuutuksia, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja eikä sairausvakuutuksen omavastuita

Lähde: [ESSPROS-tilasto](#), [Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos](#), [Suomen virallinen tilasto \(SVT\)](#)

Sosiaaliturvan rahoituksen jakautuminen vuosina 1995–2018, osuus %

*Tilastot sisältävät toimeentuloturvan, palvelut sekä hallinnon **ESSPROS-tilastoissa sosiaaliturvan Sosiaalimenoihin ei lasketa yksityisiä vakuutuksia, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja eikä sairausvakuutuksen omavastuita

Lähde: [ESSPROS-tilasto](#), [Terveys- ja hyvinvoinninlaitos](#), [Suomen virallinen tilasto \(SVT\)](#)

KESKUSTELU I

Työn tavoitteista, periaatteista ja avoimesta tietopohjasta

TAUKO 10 minuuttia

Sosiaaliturvan ongelmat: Ennakkotehtävien koosteet

Liisa Siika-aho

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yleistä

- Koonti sisältää kaikki saadut näkemykset
- Näkemykset on koottu yläotsikoiden alle
- Näkemykset on kirjattu nimettöminä ja toimitettu kaikille
- Osittain koonnissa näkyy erilaisia ja keskenään ristiriitaisia toiveita tulevaisuuden osalta
- Lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteissa samankaltaisia asioita
- Yhteinen näkemys puuttuu vielä, tämä on vasta alku

Keskeiset kokonaisuudet

- Monimutkaisuus
- Työn ja sosiaaliturvan yhdistäminen
- Toimeentulotuki, perusturva ja asuminen
- Palvelut ja etuudet

Monimutkaisuus

- Byrokraattisuus
- Liikaa etuuksia
- Siirtymät etuudelta toiselle hankalia
- Määräytymisperusteet, käsitteistö, maksuajankohdat eroavat
- Kuntakohtaiset erot
- Ei kannusta eikä osallista
- Parempi tiedottaminen ja (henkilökohtainen) apu
- Digitalisaation hyödyntäminen, automatisaatio
- Tietosuoja?

Työn ja sosiaaliturvan yhdistäminen

- Palkan ja etuuden yhdistäminen hankalaa, monta etuutta
- Yrittäjät, omaishoitajat, itsensä työllistäjät, taiteilijat
- Työn murros
- Ikääntyneet, eläkeputken vaikutus
- Työttömyysturvan kannustavuus, kesto, työvoimapalveluiden saatavuus
- Asiakasmaksut, omavastuut, verotus
- Osatyökykyisten työllistyminen, työttömyyden ja sairauden vuorottelu
- Vammaisten henkilöiden asema, pitkäaikainen etuuden saaminen

Toimeentulotuki, perusturva ja asuminen

- Perhekäsitteet, ruokakunta, kimppa-asuminen
- Eroperheet, vuoroasuminen
- Opiskelijoiden asema
- Perusturvan taso
- Toimeentulotukiriippuvuus, liian automaattinen toimeentulotuki
- Sosiaalipalveluiden saatavuus
- Kannustavuus

Palvelut ja etuudet

- Palvelujen puute, resursointi
- Palvelut ja etuus yhdistyvät epätarkoituksenmukaisella tavalla
- Palvelujen vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus
- Aktivoinnin sijaan painotus liikaa sanktioissa
- Kokonaisvastuun puute, case manager tarpeen, moniammatillisuus
- Palvelujen ja etuuksien lähtökohdaksi paluu työelämään

Muuta

- Koronan esiin tuomat tilanteet
- Huoli rahoituksen riittävydestä, kestävyysvaje
- Verotus vai vakuutus
- Perusturvan ja ansioturvan suhde
- Työllisyysasteen nosto
- Kansainvälinen vertailu

KESKUSTELU II

Sosiaaliturvan ongelmien määrittelystä

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ongelmien määrittely jatko

Esitys: Seuraavaan kokoukseen yksi kokonaisuus, monimutkaisuus?

Jaostot työstävät ja konkretisoivat kokonaisuutta ja esittävät asian seuraavassa kokouksessa

Välissä komitea työskentelee etätehtävien avulla

Syksyn kokoukset ja seminaarit: Puheenjohtajiston ehdotus

Pasi Moisio

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Syksyn kokoukset ja seminaarit

- 14. tai 21. syyskuuta avoin seminaari yhdessä STN -ohjelmien kanssa
- Komitean kokoukset viikoilla 40, 44 ja 48, esim. maanantaisin aamupäivällä
- Syksyn kokoukset teemoittain, ongelmakokonaisuus kerrallaan

Varajäsenten osallistuminen (Liite 4)

- Ehdotus: Lähtökohtaisesti vain varsinaiset jäsenet osallistuvat kokouksiin, varajäsen osallistuu varsinaisen jäsenen ollessa estynyt

Tiimeri-työtilat

- Tiimerissä on sosiaaliturvakomitean sähköinen työtila, jonka alla on työtilat komitealle, jaostoille, puheenjohtajistolle ja sihteeristölle sekä viestinnälle
- Kokousmateriaalit jaetaan jatkossa Tiimerin kautta ja komitean sekä jaostojen työskentely tapahtuu näissä työtiloissa
- Komitean ja jaostojen Tiimeri-työtilat ovat avoimia kaikille komitean ja jaostojen työhön nimetyille henkilöille. Puheenjohtajiston ja sihteeristön Tiimeri-työtila on virkatyönä tehtävää valmistelua varten ja siksi vain puheenjohtajiston ja sihteeristön käytössä
- Käyttöoikeudet ja rekisteröitymisohje jaetaan kokouksen jälkeen

Kokouksen päätös ja palaute kokouksen onnistumisesta

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET